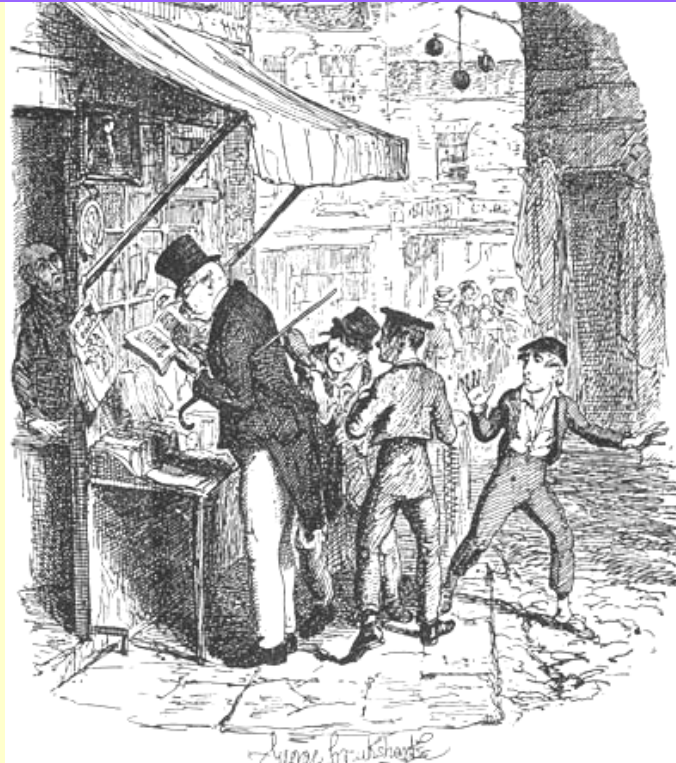

**1870-1900
REALISME**

**1880-1900
NATURALISME**

**1880-1911
MODERNISME**

Realisme 1870-1900

Sorgeix cap el 1850 a França amb Honoré de Balzac, estretament lligat a la revolució industrial i a l'interès pel coneixement del món de la nova societat il·lustrada.

Característiques:

- Considera la raó com l'únic instrument vàlid per copsar la realitat.
- Reacciona contra l'idealisme, el sentimentalisme, i l'emoció pròpia del Romanticisme.
- Aspira a representar amb rigor i objectivitat la societat de l'època en tots els seus aspectes.
- Mostra els canvis històrics i socials del moment.
- L'objectivitat implica la descripció dels aspectes positius i negatius de la societat.
- Hi és present un component bàsic de crítica social.
- Existència d'una dimensió moral en l'obra literària.

EL NATURALISME

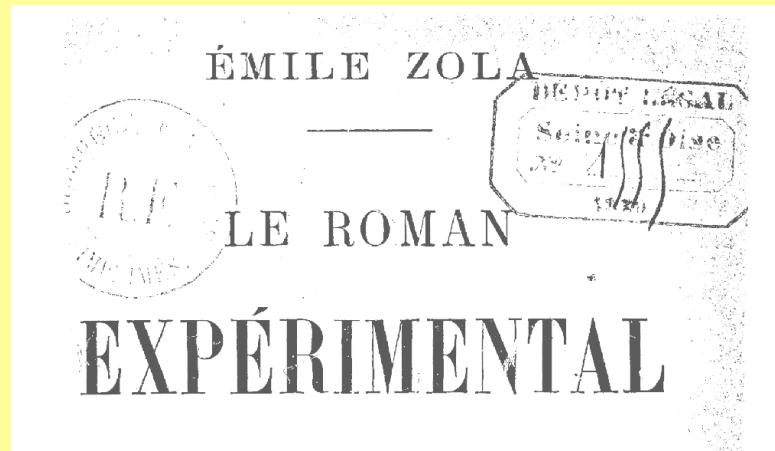
La novel·la naturalista entén la literatura com un estudi científic de la realitat. L'escriptor francès Émile Zola és l'iniciador d'aquest model narratiu, que a Catalunya és seguit en part.

Narcís Oller.

Naturalisme

1880-1900

Apareix l'any 1880, quan l'escriptor francès Émile Zola publica *Le roman expérimental*.

És introduït a Catalunya per Josep Yxart i Joan Sardà, portats pel desig de modernitzar la literatura catalana i separar-la de la europea.

Característiques:

1. L'home està sotmès a les lleis de l'herència i del medi (*determinisme*).
2. El novel·lista experimenta amb els personatges i sovint els mostra en situacions extremes per observar les seves reaccions.
3. Es basa estrictament en l'observació i es mostra distant i impassible davant dels fets.
4. Descripcions analítiques i molt crues.
5. Ambients marginals i personatges conflictius, sempre amb una visió distant.

LA NOVEL·LÍSTICA CATALANA MODERNA

Al segle XIX els escriptors catalans que van voler escriure en prosa es van trobar que pràcticament no hi havia producció narrativa autòctona en català des del final de l'Edat Mitjana (*Tirant lo Blanc*), perquè la producció literària de la Decadència no els podia servir de referent.

- ❖ la llengua catalana no estava fixada literàriament.
- ❖ no hi havia les plataformes editorials adients per publicar llibres en català.
- ❖ un escriptor català no es podia professionalitzar.
- ❖ No podia germinar una crítica literària sòlida per fer avançar la narrativa catalana.

novel·la històrica

1862 Antoni de Bofarull publica *L'orfeneta de Menargues*, una novel·la escrita per reivindicar la nacionalitat i per impulsar el moviment literari autòcton. Primera novel·la del s. XIX escrita totalment en català.

narrativa de costums

Es van iniciar una producció d'articles sobre els costums quotidians o “**quadres de costums**” de la societat amb una intenció descriptiva i testimonial davant els canvis socials que havia portat la industrialització.

Emili Vilanova (1840-1905). Amb un deix d'**ironia i sàtira**, va ser el primer que va escriure quadres costumistes, no sols tenint en compte l'**interès moral o ètnic**, sinó també el **valor estètic i literari**.

Va saber traslladar a la seva obra la **llengua que parlaven els barcelonins del s. XIX** amb un estil amè i antiretòric.

La novel·la naturalista a Catalunya

A Catalunya es va rebutjar el rerefons ideològic del moviment: es va creure en la voluntat humana per contrarestar els factors que condicionen l'individu.

Tampoc no es va acceptar mai la igualtat art-ciència que defensava Zola ni el mètode experimental com a tècnica narrativa.

Els naturalistes hispànics es van quedar en el vessant estètic del naturalisme, no gaire més enllà del realisme anterior.

Narcís Oller

Es va interessar per la literatura i pel naturalisme, sense la filosofia de base ni les implicacions ideològiques, que Oller no va acceptar mai. Per a ell, l'obra d'art era **observació, sentiment i imaginació.**

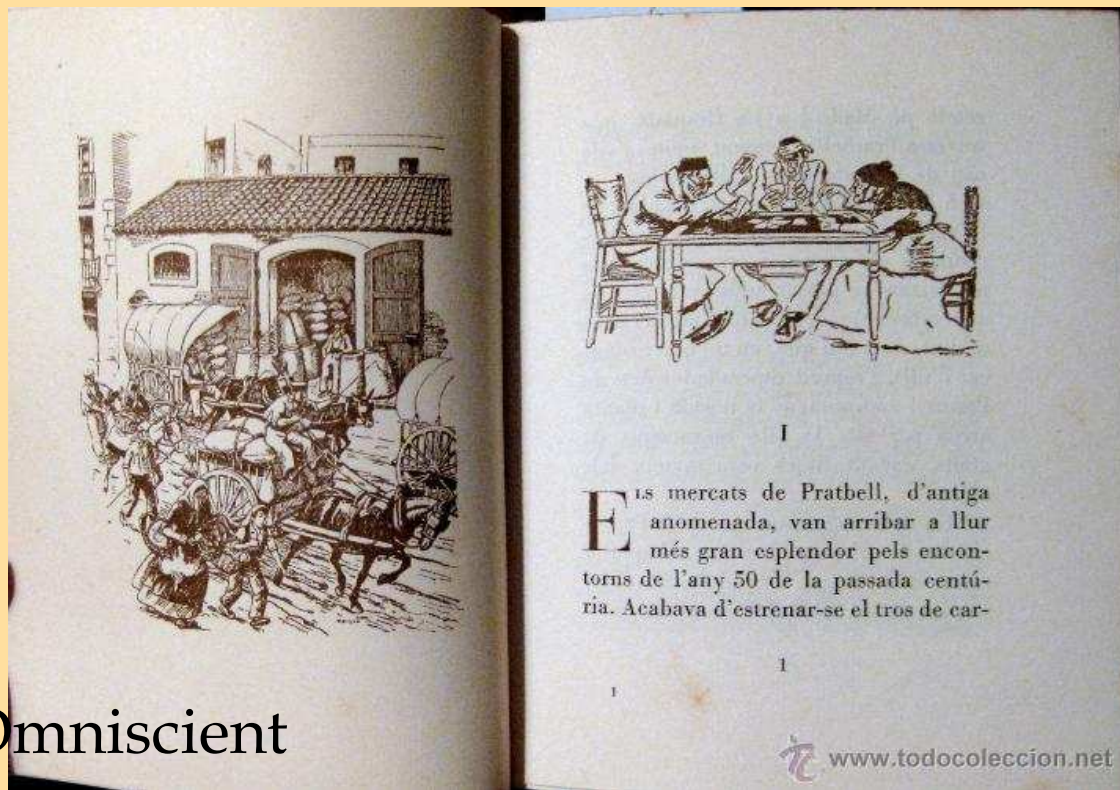
- *Croquis del natural* (1879), conjunt de quatre contes realistes.

- *La Papallona* (1882). Novel·la important del s. XIX per la seva qualitat narrativa i la seva creativitat.

- *L'Escanyapobres* (1884): Presenta un quadre absolutament negatiu dels éssers humans, amb protagonistes deshumanitzats que només es mouen per una passió malaltissa pels diners.

El fet de no incloure personatges "bons" i la presentació nua d'un vici que pot conduir les persones cap a la patologia de l'avarícia, permet a Oller no emocionar-se amb les seves criatures i per això és l'obra més naturalista

Amb *La bogeria* (1898), el model realista-naturalista ja havia entrat en crisi, i Oller canvia també de perspectiva i introdueix unes certes novetats en el pla tecnicoformal

-abandona la 3^a p. Omniscient

- fa dels fonaments filosoficopositivistes del naturalisme (el determinisme) la temàtica de la novel·la, sense desprendre's del moralisme i del sentimentalisme.

MODERNISME

1880-1911

➤ Moviment cultural que es produeix a Europa a finals del segle XIX i principis del XX (1892-1911).

➤ Va adoptar diferents noms segons el lloc on es produïa:

- Art Nouveau (França)
- Modern Style (Anglaterra)
- Modernisme (Catalunya)

Pretén

-Transformar la literatura catalana en una cultura moderna i nacional.

Qui ho duu a terme?

- Un grup de joves intel·lectuals procedents de la burgesia industrial i comercial.

Característiques

- Predomini de la corba sobre la recta.
- Riquesa i detallisme de la decoració.
- Gust per la asimetria.
- Dinamisme de les formes.
- Presència de la natura i d'allusions als sentits

corrents ideològics

SIMBOLISME- DECADENTISME- ESTETICISME

- Els artistes s'allunyen dels conflictes socials.
- L'artista s'aïlla en l'art com si fos una religió,
és l'art per l'art.
- Pretenen expressar emocions a través de símbols
 - **Art com a refugi de l'artista.**

Santiago Rusiñol

Els simbolistes assimilen molts aspectes del romanticisme:

- irracionalisme
- refinament
- artificiositat
- estil hermètic
- ús de símbols

- valoració de la forma per damunt del missatge.
- rebuig de les convencions socials i morals
- atracció pels contraris (sacre-profà, perversió- innocència)

-Vitalisme, Regeneracionisme, Voluntarisme:

- Es vol regenerar la societat catalana.
- L'individu ha d'actuar enmig de la massa.
- Ideologia renovadora sorgida de la insatisfacció provocada pel funcionament del sistema polític.

➤ **Art per transformar la realitat.**

Joan Maragall.

Evolució estètica del Modernisme literari

- els modernistes tenien clar que havien d'enfrontar-s'hi a la societat, però discrepaven en la manera de dur a terme aquest enfrontament.
- a la darrera època es va arribar a una certa confluència estètica al voltant d'un **vitalisme regeneracionista moderat**, i abandonà les posicions del simbolisme decadentista més radical.

Primera etapa (1892-1893): Els inicis

El Modernisme sorgeix a Catalunya pels volts del 1892 i arrenca de dos nuclis:

- la revista *L'Avenç*

- les Festes Modernistes de Sitges.

La revista *L'Avenç*

L'any 1881 un grup de joves estudiants es va proposar de donar continuïtat al catalanisme progressista i va crear la revista *L'Avens*.

Col·laboradors:

destaca Jaume Brossa, que el setembre de 1892 hi publicà un article, "*Viure del passat*", que es va prendre com a manifest modernista

L'objectiu de *L'Avens* era fer literatura moderna en català. Els redactors atacaven obsessivament tot allò que els semblava antic perquè era “dolent”, i defensaven qualsevol estètica contemporània moderna (“bona”).

La revista va apostar per la modernització de la llengua i defensà la parla real de la gent en oposició al llenguatge arcaïtzant propi dels Jocs Florals de la Renaixença:

canvià el nom de *L'Avens* per *L'Avenc* i inicià una campanya de reforma lingüística, sota el guiatge de Pompeu Fabra.

Les Festes Modernistes de Sitges

23 d'agost, 1892 Santiago Rusiñol organitzà a Sitges la **Primera Festa Modernista**, que consistia en una exposició pictòrica i una vetllada literària a porta tancada.

La Segona Festa Modernista (setembre 1893). Culminació de l'entesa de tots els artistes i intel·lectuals catalans: calia lluitar per un objectiu comú, la modernització del país.

Rusiñol va pronunciar un discurs reivindicatiu, es va fer un concert i es va representar *La intrusa*, del dramaturg belga M. Maeterlinck.

La festa va tenir gran ressò a la premsa i va ser **clau en la difusió del Modernisme**.

Segona etapa (1894-1898): El simbolisme

L'Avenç, primer òrgan de difusió de les idees modernistes, va anar adoptant un caràcter de crítica social cada vegada més marcat. Això va fer que els autors simbolistes se n'apartessin.

El modernisme s'identificava amb l'activisme anarquista, la societat burgesa malfiava i la revista es va veure obligada a tancar.

La Tercera Festa Modernista (novembre 1894)

va tenir una inclinació
marcadament decadentista

Un seguit d'actes cívics i una
vetllada literària.

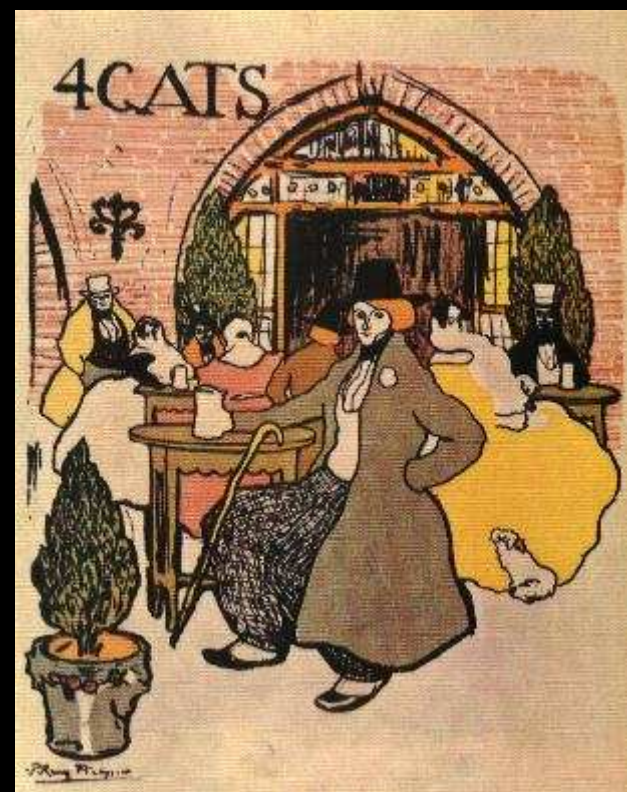
Rusiñol va pronunciar un discurs on defensava la
seva concepció de l'art gairebé com una religió.

L'estètica decadent del grup de Rusiñol guanyava
terreny.

Quarta Festa Modernista (14 febrer 1897)

consolidació del moviment amb l'estrena de *La fada*, una òpera amb llibret de Massó i Torrents i música d'Enric Morera.

Aquell mateix any es va inaugurar la cerveseria *Quatre Gats*, que a partir d'aleshores va ser el nucli aglutinador del Modernisme barceloní.

Tercera etapa (1898-1900): El vitalisme

Creació de la revista *Catalònia* (febrer 1898), nascuda amb el mateix esperit que L'Avenç.

Catalònia va divulgar autors i corrents nous europeus.

Volia mantenir un cert equilibri entre la tendència decadentista anterior i la vitalista que defensaven els promotors.

Es van decantar per la tendència vitalista i hi van fer una crítica sistemàtica del decadentisme.

Catalònia va plegar el novembre del 1898 .

Aquest fet marca el començament del declivi del **Modernisme** com a moviment,

engolit pel catalanisme polític, representat pels partits Unió Catalanista i Centre Nacional Català, que el 1901 es van fusionar i van formar

la Lliga Regionalista, promotora d'un altre moviment que començava a despuntar: **el Noucentisme.**

Darrera etapa (1900-1906): cap al Noucentisme

Revista *Joventut* 1900 - 1906

Va representar un retorn als inicis del moviment: recollia totes les tendències i defensava un nacionalisme intransigent.

Revista *El poble català* 1904 - 1906

Va intentar reconstruir un front modernista homogeni, com *L'Avenç*, del qual es declaraven hereus. En aquesta revista hi va col·laborar Eugeni d'Ors, l'ideòleg del Noucentisme.

Escriptors tan importants per al Modernisme com Casellas i Maragall, van començar a col·laborar en l'òrgan de la Lliga, *La Veu de Catalunya*.

Revista *Catalunya* 1903 - 1905: revista d'universitaris catòlics, que dirigia Josep Carner, el gran poeta del Noucentisme.

El moviment modernista es pot donar per acabat, perquè el Noucentisme naixia, impulsat pels polítics i per la mateixa burgesia.

S'ha posat com a data de desaparició del Modernisme literari l'any 1911, en què va morir Joan Maragall.

El Modernisme i el seu successor, el Noucentisme, moviments que s'encavallen, van sorgir amb un mateix objectiu, la modernització de Catalunya, però amb unes actituds antagòniques:

- el Modernisme va ser una reacció contra l'actitud conservadora dels intel·lectuals de la Renaixença i manifestava un esperit de lluita

- el Noucentisme va aprofitar la conjuntura política de la burgesia i hi va col·laborar. Els intel·lectuals noucentistes van intentar transformar la societat educant-la.

A decorative horizontal border in the Art Nouveau style, featuring intricate, flowing lines and organic shapes in shades of yellow and black. It frames a central light green oval.

Poesia modernista

Durant els darrers anys del segle XIX el **simbolisme** era el corrent determinant en el panorama literari europeu, però la poesia va restar al marge.

Joaquim Ruyra ple domini per aconseguir l'objectiu de transcendir la realitat, va ser un prosista excel·lent.

Adrià Gual va conrear poesia i poemes en prosa, i va intentar arribar al lector a través de les emocions.

*Quan la nit fa pas al jorn
jo las he vistas
de las planas al entorn
volejant tristas*

*Son las fillas de la nit
qu'omplenades de neguit
se'n despedeixen
y ab l'huniteig de llurs plors
rebifan arbres y flors
y s'esfumeixen*

*mes tart fan un suspir d' enamorada
y ve la marinada*

Tot plegat em va fer sentir com un membre de la intelligentsia

d'Adrià Gual La Rosada

Les gotes de rosada són el fruit madur d'una tristesa plàcida

Els poetes modernistes van reaccionar contra la tradició jocfloralesca, que consideraven mancada de sinceritat a causa del seu llenguatge arcaïtzant i artificios i els temes repetitius.

Com a alternativa van proposar **una poètica de la sinceritat, amb un llenguatge real, actual, però depurat i culte.**

.

El parnassianisme

El parnassianisme és l'actitud poètica que s'oposava als excessos antiformalistes derivats de la recerca de l'autenticitat lingüística. Propugnava un retorn als clàssics, i defensaven la perfecció tècnica. El màxim representant del moviment és **Jeroni Zanné**.

La poesia vitalista

El vitalisme defensava l'afirmació de tot, la regeneració de la societat. Per això s'hi va acoblar molt bé el catalanisme amb l'intenció de crear una literatura nacional, i s'hi va desenvolupar en el seu vessant més positiu. El màxim representant del vitalisme poètic va ser: **Joan Maragall**.

Joan Maragall

Barcelona 1860 – 1911

Va estudiar dret, però va exercir d'advocat molt poc.

L'any 1890 entra com a secretari a la redacció del *Diario de Barcelona*, que era un diari de tendència conservadora.

Més endavant col·labora amb *L'Avenç*, on dóna a conèixer autors europeus com Nietzsche.
Va tenir 13 fills.

L'Oda infinita (1888), primera obra que provoca un canvi, on expressa que la poesia és **vocació** i també **inspiració**.

Elogi de la paraula (1903), text on va exposar la seva teoria sobre la **paraula viva**.

Poesia cívica, tracta temes d'actualitat i sociopolítics del moment.

- *Oda a Barcelona*, escrita abans i després de la Setmana Tràgica, i on es pot apreciar el canvi de l'abans i del després.

- *Oda a Espanya* on es critica durament una Espanya endarrerida, i fa una crida al progrés a través de Catalunya, que seria la porta (metafòricament), per sortir del pou.

El seu vessant modernista el veiem a través de la influència que va rebre de **Nietzsche**, i per això mostra un to positiu i de superació, i es mostra al poema *Paternal*, que és un cant a la vida.

La **poesia nacionalista** de Maragall destaca per:

- mites arrelats com el de Serrallonga.
- *Visions*,
- *Cants* es mostren poemes d'un catalanisme molt arrelat.

Per això l'any 1900 es recullen en un volum que s'anomenà:
Visions i cants.

Un Maragall més vell, no era acceptat per la joventut. Per intentar ser acceptat, crea l'obra *Nausica* sobre un tema de *L'Odissea* d'Homer, on es relata un amor no correspost, com l'essència del drama de Maragall.

I més endavant tradueix els **Himnes homèrics**, i els passa en hexàmetres catalans.

Maragall va patir una crisi després de la Setmana Tràgica (1909), i la seva salut es va agreujar. L'any 1910 va escriure **Cant Espiritual**, que era una conversa del poeta amb Déu.

El comte Arnau

Poema epicolíric, dividit en tres parts, que ell la considerava la seva obra preferida. És símbol de la joventut.

➤ PRIMERA PART (1900, *Visions i Cants*).

El comte és un personatge d'ultratomba, vitalista i nietzschia, com Maragall, perquè sedueix l'abadessa Adalaisa i quan queda embarassada l'abandona. Les veus de la terra l'exhorten a imposar la seva voluntat.

➤ SEGONA PART (1906, *Enllà*).

El comte està cansat de cavalcar i s'ha tornat més conservador, com Maragall. L'abadessa li fa de veu de la consciència vitalista, que li retreu la seva nova actitud, que és responsabilitzar-se de la família, els criats, etc.

➤ TERCERA PART (1911, *Seqüències*).

El comte redimeix l'ànima damnada i errant amb el perdó, influït pel mite goethià del renéixer fàustic i per l'horror a la mort. Una noia "amb la veu viva", canta la seva cançó d'una forma nova i això significa el perdó.

És la defensa i el triomf del vitalisme davant d'un espiritualisme quietista. Per això, el comte Arnau és representat com un heroi relacionat amb la dimensió nocturna.

El comte Arnau representa el progrés i el canvi gràcies al vitalisme. L'estètica regeneracionista del modernisme condensa en els ulls dels protagonistes la inquietud vital i el dinamisme intel·lectual.

Maragall aporta la visió de Nietzsche amb el vitalisme més extrem: la vida costa més que l'ànima morta i mancada de naturalitat pròpia, la voluntat és el motor essencial que ens engega a la vida.

El text és un diàleg, una lluita entre la vida del comte Arnau i la vida d'Adalaisa. En tots els aspectes es contraposen. Aquest poema té una finalitat moral, és un al·liconament que mostra una conducta i un comportament.

Característiques de a literatura modernista

- La recerca de l'art total amb la incorporació de diverses manifestacions artístiques a les tècniques literàries.
- La reproducció de les tensions entre l'artista incomprès i la societat burgesa. La influència del vitalisme de Nietzsche i d'Ibsen s'hi va deixar notar en els personatges, dotats d'una força espiritual que els duu a la marginació, al lideratge, a la soledat i a la incomprensió per estar per damunt del sistema de valors de la societat burgesa.

-Sinceritat i verisme. L'autor intenta reproduir els seus estats d'ànim a través del comportament dels seus personatges i dels objectes descrits de manera subjectiva.

-La defensa de la llengua moderna, encara sense normativitzar, però depurada de barbarismes i vulgarismes. Els modernistes van cercar els models lingüístics en el món rural, on la parla presentava una castellanització menor.

L'Escola Mallorquina

Grup d'escriptors encapçalats per Miquel Costa i Llobera que assumeixen els ideals de la Renaixença a les Illes Balears. La tendència classicitzant d'aquest moviment influirà notòriament en el noucentisme.

Va sorgir a la segona meitat del segle XIX, i el primer va ser Josep Lluís Pons i Gallarza.

Els més importants són: Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover, i Gabriel Alomar.

Segona meitat del segle XIX

- Josep Lluís Pons i Gallarza.
- **Miquel Costa i Llobera,**
- **Joan Alcover, i**
- **Gabriel Alomar.**

Miquel Costa i Llobera

Va ser ordenat sacerdot després d'una crisi espiritual, l'any 1888. Va formar part de la vida dels Jocs Florals.

- ❖ 1885 es publica *Poesies*, recopilació de poemes.
- ❖ 1906 *Horacianes*, llibre de ressons clarament romàntics.

Cançó de maig (fragment)

Cantau, oh cors! Somriu la primavera,
y ab son encís de germinal virtut
fa rebrollar les fonts de joventut
pel món ja vell, com en sa edat primera.

Sembla que tot en un suprem esforç,
tornar al temps del Paradís voldria,
y 'l preludi ne canta en l'harmonia
d'aigües y zèfirs, d'auzellada y flors.

Sembla que tot l'aspiració pregona
a una bellesa intacta y virginal,
com a l'amor més tendra y maternal,
dins aquest himne qu'ara 'l Maig entona.

I bé t'aclama sense mot precís
l'himne suau que la natura eleva,
oh Reyna dolça de les flors, oh Eva,
lliri suprem y cor del Paradís!

Joan Alcover

Va dedicar part de la vida a la política però arran de la mort de la seva dona i els seus dos fills va canviar, i el van marcar de per vida.

Va fer del **dolor** el seu tema essencial en la poesia. I les seves poesies es troben en dos llibres:

- *Cap al tard* (1909)
- *Poemes bíblics* (1918).

Segons ell hi ha tres lleis que condicionen la creació: **sinceritat, claredat, i realitat.**

Desolació

Jo só l'esqueix d'un arbre, esponerós ahir,
que als segadors feia ombra a l'hora de la sesta;
mes branques una a una va rompre la tempesta,
i el llamp fins a la terra ma soca migpartí.

Brots de migrades fulles coronen el bocí
obert i sense entranyes, que de la soca resta;
cremar he vist ma llenya; com fumerol de festa,
al cel he vist anar-se'n la millor part de mi.

I l'amargor de viure xucla ma rel esclava,
i sent brostar les fulles i sent pujar la saba,
i m'aida a esperar l'hora de caure un sol conhort.

Cada ferida mostra la pèrdua d'una branca;
sens mi, res parlaria de la meitat que em manca;
jo visc sols per a plànyer lo que de mi s'és mort.

Gabriel Alomar

Va ser un dels que es van allunyar lleugerament dels ideals de l'Escola Mallorquina, més per raons ideològiques.

S'oposava a la societat mallorquina, més tancada que la catalana, i el seu liberalisme topava sovint amb el conservadorisme dels illencs...

La seva obra és de clara influència parnassianista, amb un sol llibre de poemes: *La columna de foc* (1912).

.....

Flamejaran al sol tos monuments marmoris,
dominaran l'espai tos rutilants cimboris,
ombres d'un somni divinal...

Mes, proclamant la fe d'aurores infinites,
alçaràs contra el cel, com orgullosos fites,
els cloquers de la nova Catedral.

I a l'ample sardaneig de ta novella dansa
se junyiran de mans, en mística aliança,
les llibertes humanitats...

i al sol de nous llevants, amb noves melodies
el sorgir cantaran de venturosos dies'
i l'aubada de verges llibertats.

.....

Teatre modernista

El teatre simbolista

Durant la II Festa Modernista es va estrenar la *La intrusa* de Maeterlink.

Els personatges són abúlics i immòbils, i el personatge principal es la Intrusa, que és la mort.

Aquesta obra introdueix el teatre **simbolista** a Catalunya.

Els màxims representants són: **Santiago Rusiñol**, i **Adrià Gual**.

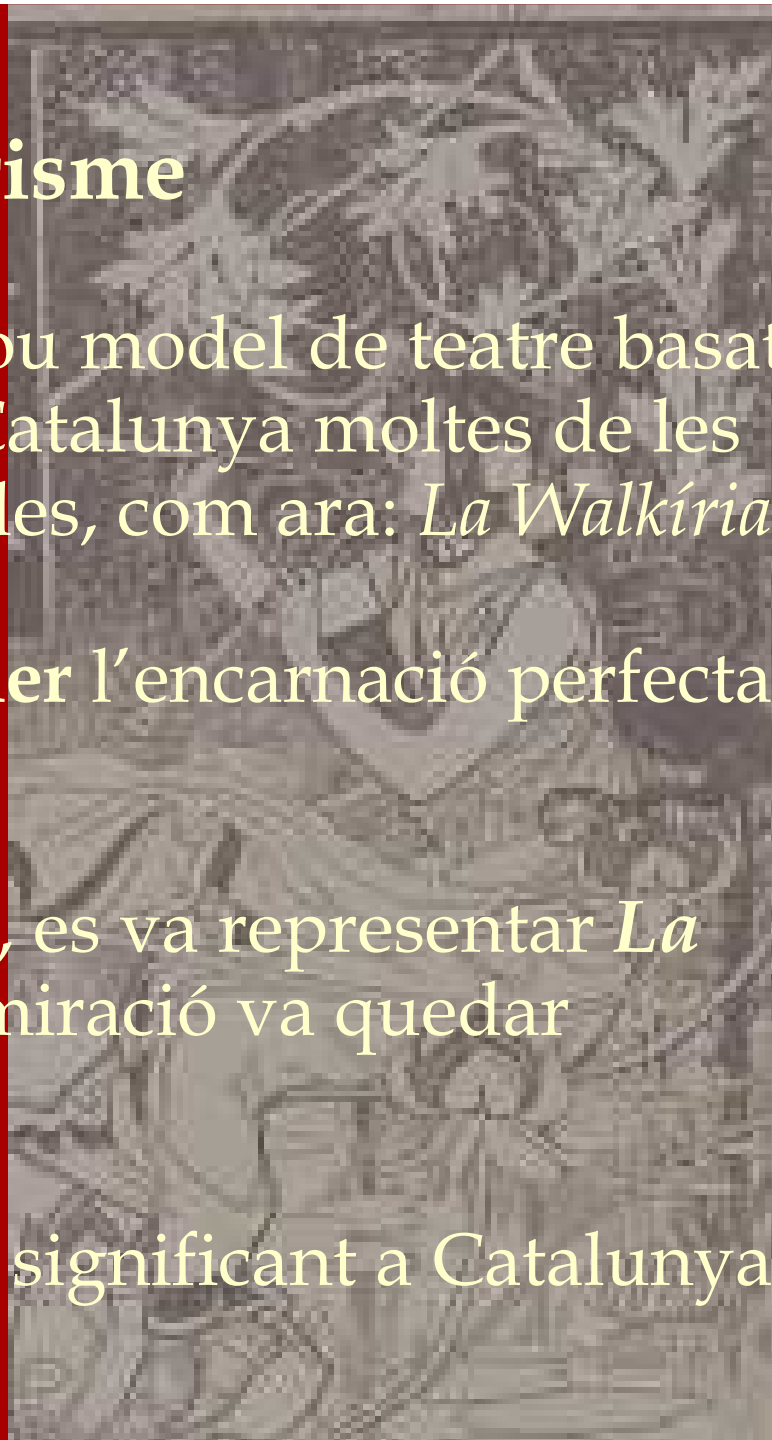
El Wagnerisme

Richard Wagner va crear un nou model de teatre basat en la unió de totes les arts, i a Catalunya moltes de les seves obres van ser representades, com ara: *La Walkíria*.

Els modernistes veien en **Wagner** l'encarnació perfecta de l'artista ideal.

Durant la **IV Festa Modernista**, es va representar *La Fada*, on finalment aquesta admiració va quedar materialitzada.

El pes del **Wagnerisme** és molt significant a Catalunya, tant en poesia com en teatre.

Santiago Rusiñol 1861 - 1931

Inicialment va mostrar interès per la pintura i es considerava un pintor que a vegades escrivia.

Organitzà les festes modernistes, i participà a les tertúlies de la cerveseria Quatre Gats.

Seguidor fidel de **Maeterlink**, va publicar *Anant pel món*, i *Oracions*.

*L'alegria que passa, El jardí abandonat, Cigales i formigues,
El pati blau...*

La més important : *L'auca del senyor Esteve.*

Aquesta obra narra la història d'una família de comerciants que estalvien, però que a la 4ta generació apareix un, en Ramonet que no vol ser botiguer i vol ser artista.

Rusiñol hi expressa el reconeixement de l'esforç i de l'aportació de les dues classes socials en conflicte.

El teatre vitalista

Amb l'estrena d' *Un enemic del poble* es produeix un canvi clau per la renovació del teatre català, perquè l'autor de l'obra, **Henrik Ibsen**, va ser capdavanter de l'anomenat **teatre d'idees**.

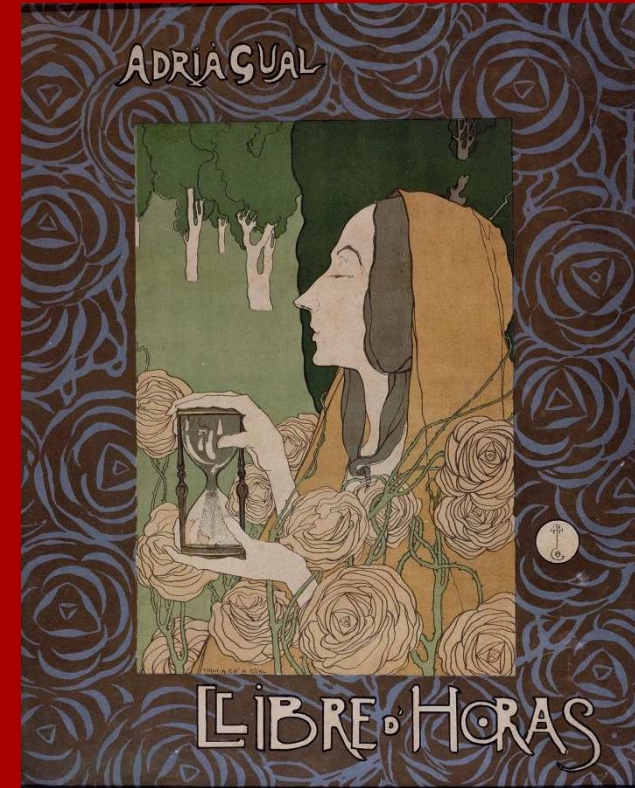
Es tractaven temes d'impacte social, com la posició de la dona, o la llibertat. Aquesta influència a Catalunya va cristal·litzar en un **teatre vitalista**, on els màxims representants van ser: **Ignasi Iglésias i Joan Puig i Ferrer**.

Adrià Gual 1872 -1943

Va viure una temporada a París, on va conèixer els corrents de l'època, i també recollia la influència de Maeterlink i de Wagner.

Va fundar la seva pròpia companyia, el **Teatre Íntim**, on més endavant l'any 1913 es va fundar l'**Escola d'Art Dramàtic**.

Obres: *Nocturn*, *Andante Morat*, *Blancaflor*, i *Misteri de dolor*.

Ignasi Iglésias 1871 -1929.

Va fundar juntament amb Pere Coromines i Jaume Brossa el **Teatre Independent**.

Està emmarcat dins del corrent vitalista influït per **Ibsen**.

La seva obra se centra en les reivindicacions socials, les més destacades són acusades de transgressores i immorals: *l'Argolla*, i *Fructidor* on defensa la lliure actuació moral dels sentiments i els instints naturals enfront els convencionalismes establerts.

La narrativa modernista

Després de la Renaixença s'havia donat més importància a **la poesia**.

Els inicis de la narrativa modernista no seran fins els primers anys del segle XX, ja que l'ideari del Modernisme no s'avenia amb la novel·la.

La prosa representava *la massa grisa del poble*.

La majoria de les novel·les es desenvolupen en un marc natural, però **no romàntic**, on **l'ambient és hostil i es presenta una realitat crua i pessimista**.

Així doncs, els personatges de les novel·les modernistes són presoners de la **lluita entre el seu ideal i la realitat**, i són la plasmació de l'heroi modernista, que s'imposa a la seva sort.

És per això que la **natura** es converteix en un **espai hostil i simbòlic** contra el qual lluiten els personatges.

- Raimon Casellas,
- Victor Català,
- Prudenci Bertrana,
- Joaquim Ruyra,
- Josep Pous i Pagès i
- Salvador Galmés.

Raimon Casellas

Barcelona,1855-1910.

La seva obra va contribuir a la difusió de les idees del Modernisme.

Cal destacar:

- *Les multituds*
- *Els sots feréstecs*: que planteja un enfrontament entre l'artista i la societat, simbolitzat en la trajectòria d'un capellà, Mossèn Llätzer que intenta acostar-se a una comunitat de pagesos, però aquests són hostils i cruels.

Víctor Català

És el pseudònim de Caterina Albert i Paradís, (1869-1966) per poder publicar les seves obres.

Les activitats polítiques del seu pare (diputat republicà que es va haver d'exiliar durant un temps per haver participat en l'alçament federalista empordanès de l'octubre de 1869) són la base del catalanisme de l'autora, la seva identificació amb la llengua catalana i l'afinitat amb les doctrines d'Enric Prat de la Riba.

Va presidir els Jocs Florals de Barcelona de 1917 on pronuncià el discurs *De civisme i civilitat* i fou nomenada membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona l'any 1923 on llegí el discurs *Sensacions d'Empúries*.

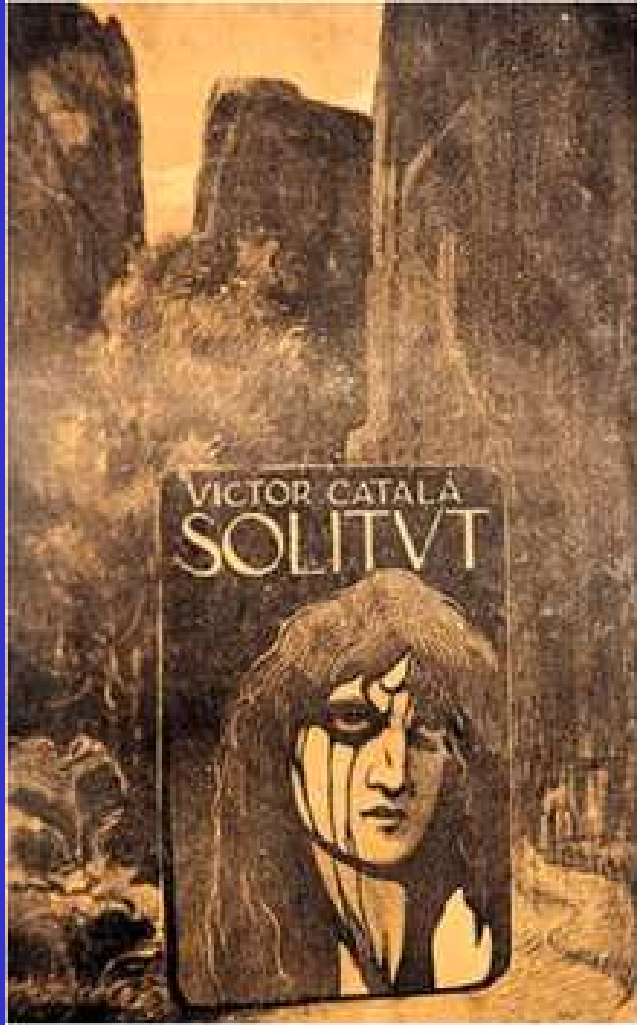
Tenint en compte la cronologia de les edicions, l'obra s'agrupa en tres etapes. La primera concorda amb els anys del Modernisme i és la més important, tant per la quantitat d'obres com per la varietat de gèneres.

Publica dos volums de poesia,
El cant dels mesos (1901)
Llibre Blanc-Policromi-Tríptic (1905),

un volum de teatre,
Quatre monòlegs (1901),

tres reculls de contes,
Drames rurals (1902)
Ombrívoles (1904)
Caires Vius (1907)

una novel·la,
Solitud (1905), que la consagra i traspassa les fronteres.

L'autora, a més a més, mostra interès pels móns interiors de les persones, sobretot de les dones, en un doble enfocament:

- l'aprofundiment psicològic d'un personatge, com fa magistralment amb la Mila de *Solitud*
- la dualitat entre l'aparença externa i la personalitat interior.

Al predomini dels espais rurals i l'interès pels conflictes humans, cal afegir-hi

- La condensació narrativa
- **La riquesa lingüística**, sobretot quant als registres i al lèxic,
- **L'estilística**, un estil suggestiu, expressiu i plàstic, en definitiva efectista.

Prudenci Bertrana

Tordera, 1867 - Girona, 1941

Conreà la narrativa i el teatre. Dins els seus relats cal esmenar els recollits a *Proses bàrbares* (1911) i, entre les seves novel·les, destaca *Josafat* (1906).

És una recreació del mite de la bella i la bèstia, en la història de les relacions eròtiques entre el campaner i una prostituta.

EL final de l'obra acaba amb l'embogiment de na Fineta, i acaba suïcidant-se. .

Joaquim Ruyra
Girona,1858 – Blanes,1939

Va ser un dels que es va quedar al marge de les lluites de l'ideari modernista.

La seva prosa va en busca de la perfecció, i troba en el conte, el seu espai literari.

Els més destacats, *Marines i boscatges* (1903) són el recull dels contes més emblemàtics, relaten la passió que sentia pel mar, i també hi reproduïx el parlar **salat** de la gent de Blanes.

Les tres narracions més importants són:

Jacobé, L'idil ·li d'en Temme, i El rem de trenta-quatre.

Josep Pous i Pagès
Figueres, 1873 -Barcelona, 1952

Va estudiar medicina però es va acabar decantant cap al periodisme i la literatura.

És autor d'una sola novel·la, *La vida i la mort d'en Jordi Friginals*, la qual es considera l'última gran novel·la modernista.

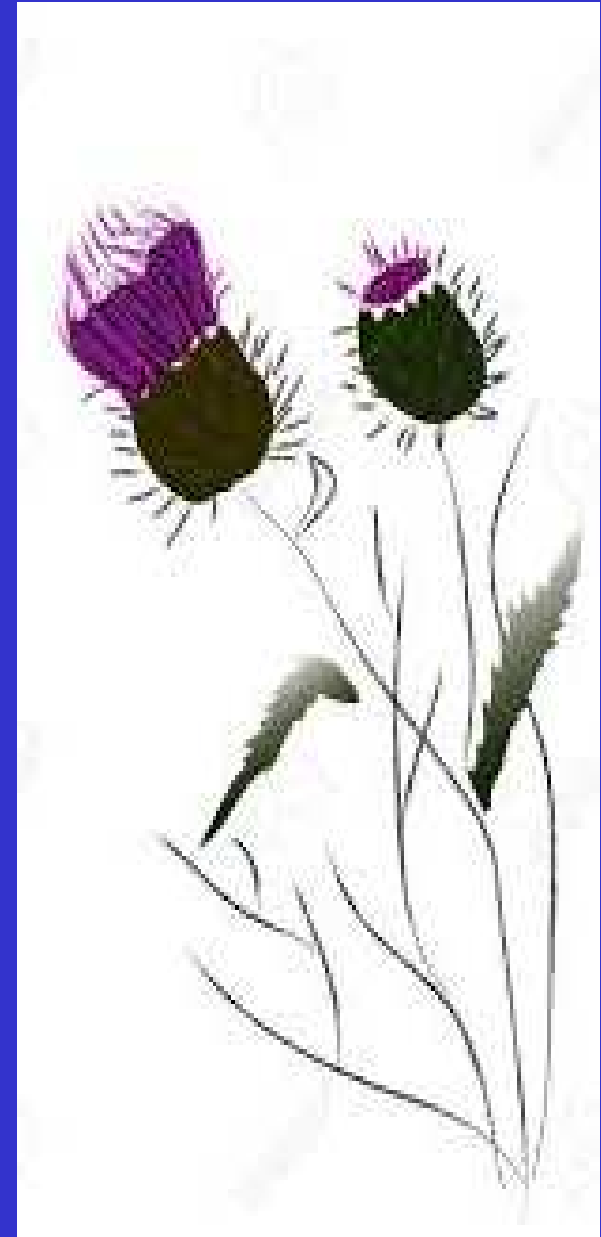
Relata la vida d'en Jordi Friginals, i com es converteix en un símbol de revolta, però que degut al càncer i al dolor, decideix suïcidar-se, culminant una lluita individual contra el determinisme del medi.

Salvador Galmés

St.Llorenç des Cardassar (MLLRC),
1871- 1951

Va dedicar tota la seva vida a la transcripció i edició crítica de l'obra lul·liana, i la seva obra més important és: *Flor de card*.

Algunes de les seves característiques són: **ruralisme dels ambients, fatalitat tràgica, i llenguatge bell i expressiu.**

Característiques de la narrativa modernista

1. Llengua i estil narratiu

. Inaugurat per Raimon Casellas. El llenguatge respon a una intenció estilística. Introducció dels elements emfàtics i afectius propis de la llengua parlada i concretament dels pagesos catalans: diminutius, augmentatius, exclamacions, renecs, vulgarismes, repeticions, pleonasmes,...

2. Simbolisme

. La narració modernista és un encadenament de símbols darrera un referent real. És la realitat mateixa que el Modernisme capta com un conjunt de signes de misteri, de l'inconegut.

3. Forta càrrega eròtica, d'un erotisme reprimat, que sovint esclata en forma de "sacré" (extraordinari).

4.- Visió tràgica del món rural

. Les accions es desenvolupen en un marc no-ciutat, preferentment la muntanya. El món rural no és considerat com un indret idíl·lic, de vida no contaminada sinó que és enfocat d'una forma crua, negra i pessimista.

. La natura representa les forces primàries, brutals de l'instint, de les baixes passions. Es presenta com a destructora de l'individu, de la llibertat, de la força creativa.

. El pagès és la rutina, l'hostilitat a tot el que és nou, la submissió fanàtica a tradicions opressives, la dependència de les deficiències morals que se'n deriven:

avarícia, egoisme, mesquinesa.

. Els modernistes idealitzen el solitari, el marginat, figura que cal interpretar com l'artista i intel·lectual modernista que s'enfronta a les masses, a les multituds, a les quals tracta de regenerar.

. Planteja les relacions entre un individu inquiet i revoltat i una massa social passiva, que intenta asfixiar les pretensions renovadores del personatge.

